

(ВВР), 2003, №13) зі змінами, внесеними згідно із Законом №3076-IV (3076-15) від 04.11.2005.

2. Балабанов В.О. До проблеми формування інноваційної культури суспільства / В.О. Балабанов // XXI століття: Альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія: матеріали Третьої міжнародної науково-теоретичної конференції, 21–22 травня 2004 року. – Частина 1. / Ред. Г.П. Балабанова. – К.: Фенікс, 2004. – С. 388–391.

3. Биконя С. Інноваційна культура – умова реалізації інноваційної політики [Електрон. ресурс] // Персонал. – 2006. – №4. – Режим доступу: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>

4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник / Ілляшенко С.М. Роль інноваційної культури у формуванні ін-

новаційно-сприятливого середовища на підприємстві: у 3 т. / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна: збірка тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку». – Макіївка: Макіївський економіко-гуманітарний інститут, 2010. – Т. 3. – С. 69–72.

5. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник / Н.В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

6. Инновационные технологии в гуманитарном вузе / В.И. Носков, А.В. Кальянов, О.В. Мирошниченко и др.; [под ред. проф. В.И. Носкова]. – Донецк: ООО «Лебедь», 2002. – 288 с.

7. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / [за заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 582 с.

В.І. МАКСИМОВИЧ,

к.е.н., доцент кафедри банківських інвестицій, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Інвестиційний потенціал державного і місцевих бюджетів

Розглянуто інвестиційний потенціал державного і місцевих бюджетів через призму можливих джерел накопичення фінансових ресурсів в бюджетній системі. Проаналізовано динаміку доходів і видатків зведених бюджетів за 2010–2012 роки з метою виявлення інвестиційного потенціалу державного і місцевих бюджетів.

Ключові слова: інвестиційний потенціал бюджету, джерела формування інвестиційного потенціалу бюджету, доходи бюджету, видатки бюджету.

Рассмотрен инвестиционный потенциал государственного и местных бюджетов через призму возможных источников накопления финансовых ресурсов в бюджетной системе. Проанализирована динамика доходов и расходов сводного бюджета за 2010–2012 годы с целью выявления инвестиционного потенциала государственного и местных бюджетов.

Ключевые слова: инвестиционный потенциал бюджета, источники формирования инвестиционного потенциала бюджета, доходы бюджета, расходы бюджета.

Considered investment potential state and local budgets in the light of the possible sources of the accumulation of financial resources in the public system. Analyzed dynamics of aggregate income and expenditure budgets for the years 2010–2012 to identify investment potential state and local budgets.

Keywords: investment potential budget investment potential sources of budget revenue budget expenditures.

Постановка проблеми. Важливою умовою розвитку економіки є досягнення та підтримання стійких темпів економічного зростання, основою забезпечення якого висту-

пає нагромадження і реалізація її інвестиційного потенціалу. Вирішення назрілих на сьогодні проблем, пов'язаних з посиленням конкуренції на зовнішніх та внутрішніх ринках, зростанням вартості енергоносіїв і сировини, що потребують модернізації та оновлення виробництва, розвитку технологічних галузей, підвищення конкурентоспроможності національної економіки, стане можливим за умов активізації інвестиційного процесу та раціонального формування джерел фінансування.

Застосування науково обґрунтованого підходу до формування бюджетного інвестиційного потенціалу здатне перетворити його у дієвий інструмент не тільки стимулювання економічного розвитку регіонів, а й поліпшення суспільного добробуту.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Різні аспекти бюджетної системи, розвитку бюджетної сфери та бюджетних інвестицій висвітлено в працях Н. Артеменко, В. Базилевича, З. Варналія, О. Василика, А. Величко, Н. Вишневської, Ю. Воробйова, В. Гейця, А. Даниленка, В. Дем'янишина, А. Єпіфанова, В. Загороднього, І. Запатріної, Т. Затонацької, Б. Кваснюка, О. Кириленко, І. Когут, А. Крисоватого, Н. Кузьминчук, С. Левицької, Л. Лисяк, І. Луїніної, Б. Малиняка, С. Мочерного, Я. Олійника, В. Опаріна, К. Павлюка, Ю. Пасічника, І. Сало, О. Самошкіної, О. Устенка, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та інших. Однак попри вагомість проблематики спостерігається брак уваги в наукових публікаціях всебічних досліджень інвестиційного потенціалу державного та місцевих бюджетів, його формування і ефективного використання. Вітчизняні вчені зазвичай розглядають лише окремі аспекти інвестиційного потенціалу бюджету, переважно в контексті вивчення бюджетних інве-

стицій, інвестиційного потенціалу регіонів та інших питань бюджетного процесу.

Мета статті полягає у вивченні теоретичних аспектів інвестиційного потенціалу державного та місцевих бюджетів, аналізі його формування та використання.

Виклад основного матеріалу. Для визначення інвестиційного потенціалу державного і місцевих бюджетів важливо дослідити сутність інвестиційного потенціалу, бюджетного потенціалу, сутність і структуру державного та місцевих бюджетів, проаналізувати сучасний стан їх формування і розподілу та вплив на інвестиційний процес в Україні.

Тож перейдемо до вивчення поняття «інвестиційний потенціал бюджету», однак спочатку розглянемо «інвестиційний потенціал». Дослідивши наукові джерела, в яких розкривається суть та зміст економічної категорії «інвестиційний потенціал», були виявлені такі науково-методичні підходи до розуміння його суті:

1) ресурсний, відповідно до якого інвестиційний потенціал трактується як сукупність інвестиційних ресурсів, які можна мобілізувати для реалізації інвестиційних намірів, а також як фінансова основа виробництва до моменту їх залучення в інвестиційний процес;

2) імовірнісний, який зводить категорію до сукупності можливостей, що накопичуються суб'єктом у відповідному обсязі для подальшого інвестування та здатність до досягнення визначеної мети шляхом реалізації наявних інвестиційних ресурсів.

Разом із тим інвестиційний потенціал доцільно розглядати як передумову для інвестування.

Ю. Воробйов та І. Когут під бюджетним потенціалом пропонують розуміти потенційну можливість акумуляції фінансових ресурсів у бюджетній системі. Високий рівень фінансової стійкості бюджетного потенціалу забезпечується при достатньо високому розмірі його власних доходів і ефективному їх використанні [1].

Якщо під бюджетним потенціалом будемо розглядати обсяг власних доходів, які формуються внаслідок економічної діяльності господарюючих суб'єктів, а також населення, що проживає на певній території, та низку наявних можливостей залучення додаткових грошових ресурсів для примноження їх у майбутньому, що направляється на комплекс заходів для забезпечення соціально-економічного розвитку, то інвестиційний потенціал державного бюджету – це обсяг доходів бюджету, які формувалися на території держави в певний період часу, та наявних можливостей залучення додаткових грошових ресурсів, що в подальшому будуть направлятися у вигляді трансфертів до регіональних бюджетів для реалізації інвестиційних проектів і досягнення економічного та соціального ефекту.

Однак інвестиційний потенціал бюджету може бути направлений не тільки на реалізацію інвестиційних проектів, а й на забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб. Адаже реалізація

інвестиційних проектів у кінцевому результаті впливає на приріст основних економічних показників.

Тож, на нашу думку, інвестиційний потенціал державного та місцевого бюджетів являє собою обсяг ресурсів, який потенційно можна зібрати та залучити до бюджету для реалізації інвестиційних намірів на певній території.

Головною умовою формування інвестиційного потенціалу бюджету є пошук відповідних джерел у бюджеті. Врахування стану економічної ситуації в державі є також важливим, адже економіка країни в окремий період перебуває на різних стадіях свого розвитку, залежно від яких мають змінюватися напрями бюджетного інвестування.

Бюджетні інвестиції можуть здійснюватися за рахунок різних джерел надходжень бюджету. Так, Б.С. Малиняк усі фінансові ресурси капітальних видатків бюджету групує до таких груп [2]:

1) доходи загального фонду бюджету;

2) власні надходження бюджетних установ;

3) доходи спеціального фонду бюджету, що закріплені за певними напрямками використання;

4) джерела фінансування дефіциту бюджету (здійснення запозичення та надходження від приватизації державного майна);

5) кошти, отримані від повернення бюджетних кредитів.

Однак основним у визначенні надходжень бюджету є нормативно-правова база України. До джерел, які формують фінансові ресурси інвестиційного потенціалу державного і місцевих бюджетів, відносяться всі види доходів, що зазначені у Бюджетному кодексі України, надходження, що передбачені Податковим кодексом України, та потенційні можливості залучення додаткових ресурсів. Загалом, доходи державного і місцевих бюджетів формуються за допомогою: податкових важелів, бюджетних важелів та надходжень бюджетних доходів від залучення додаткових джерел.

Як зазначається в Податковому кодексі України [3], до загальнодержавних податкових надходжень відносяться такі податки та збори: податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану вартість; акцизний податок; збір за першу реєстрацію транспортного засобу; екологічний податок; рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України; рентна плата за нафту природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні; плата за користування надрами; плата за землю; збір за користування радіочастотним ресурсом України; збір за спеціальне використання води; збір за спеціальне використання лісових ресурсів; фіксований сільськогосподарський податок; збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства; мито; збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії виробленої кваліфікованими когенераційними установками; збір у ви-

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

гляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Місцеві бюджети наповнюються за рахунок таких податкових надходжень: податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки; єдиного податку; збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності; збору за місця паркування транспортних засобів; туристичного збору.

Бюджетними важелями відповідно до Бюджетного кодексу України є: неподаткові надходження (доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності, інші неподаткові надходження); доходи від операцій з капіталом (надходження від продажу основного капіталу, державних запасів товарів, а також землі та нематеріальних активів); трансферти (кошти, одержані від інших органів державної влади, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі) [4].

Оскільки основним джерелом формування фінансового ресурсу інвестиційного потенціалу бюджету є кошти загального і спеціального фондів бюджету, що акумулюються за рахунок доходів бюджету, виникає необхідність у вивченні динаміки структури доходів зведеного бюджету за останні роки у табл. 1.

Обсяг сформованих ресурсів (доходів бюджету) за останні роки має тенденцію до збільшення – так, загальні доходи бюджету в 2011 році збільшилися на 30% у порівнянні з попереднім роком. У 2012 році обсяг доходів бюджету становив 346 025,5 млн. грн., що більше річного показника

2010 року на 40%. Якщо розглянути динаміку структури доходів, бачимо, що частка податкових надходжень у загальному обсязі доходів у 2010 році становила 69%, у 2011 році – 83%, а за дев'ять місяців 2012 року – 74%. Тобто за останні роки спостерігається тенденція до збільшення доходів бюджету з податкових джерел.

Однак основним у визначенні інвестиційного потенціалу бюджету є не джерела його формування, а напрями реалізації. Адже інвестиційним потенціалом бюджету вважаємо сукупність ресурсів і можливостей до їх формування, які будуть використані в майбутньому періоді на інвестиційні цілі. Інвестиційна направленість бюджетних видатків і визначає його характер.

Структуру видатків, що здійснюються з державного та місцевого бюджету України, відповідно до Бюджетного кодексу України [4] було зведено у табл. 2.

Виникає питання, чи видатки на все вище перелічене можна вважати інвестиціями. Звернемося до визначення категорії «інвестиції» відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», згідно з яким інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект [5]. За умови, що видатки бюджету мають матеріальне вираження, витрачаються в різні галузі та на різні програми, в результаті їх використання очікується отримання економічного і соціального ефекту, можемо вважати, що всі видатки бюджету можуть бути інвестиційними.

Таблиця 1. Структура доходів зведеного бюджету за 2010–2012 роки, млн. грн.

Роки	2010			2011			2012*		
	загальн. фонд	спец-фонд	всього	загальн фонд	спец-фонд	всього	загальн. фонд	спец-фонд	всього
Доходи, всього	207472,7	33142,6	240615,2	265822,6	48794,2	314616,9	289577,0	56448,5	346025,5
Податкові надходження, у т.ч.:	170514,5	-3642,3	166872,2	243305,1	18299,9	261605	239870,3	29874,6	257749,9
Податок на прибуток підприємств	35964,2	4005	39969,2	54739,4	0	54739,4	54017,2	13327,5	55349,7
Податок на додану вартість	102751,8	-16435,9	86315,9	126569	3525,6	130093,8	136987,3	1839,5	138826,8
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	19549,9	3470	23019,9	21663,5	3525,6	25189,1	23329,4	4088,5	27417,9
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	1506,7	3094,1	4600,8	1263,8	6558,2	7822,1	1529,7	8238,1	9767,8
Ввізне мито	7388	1168,4	8556,4	8 315,9	2146,8	10462,8	10604,8	2381,0	12985,8
Рентна плата	-	-	-	16822,4	0	16822,4	13401,9	0	13401,9
Неподаткові надходження, у т.ч.:	30229,1	34838,6	65067,7	19696,1	29391,7	49087,8	23600,0	24672,8	48272,8
Кошти, що перераховуються Нацбанком України	15547,3	0	15547,3	11898,3	0	11898,3	23600,0	0	23600,0
Рентна плата	7077,1	2402,2	9479,3	-	-	-	-	-	-
Власні надходження бюджетних установ	0	22078,6	22078,6	0	23256,9	23256,9	0	24672,8	24672,8

* Січень-вересень.

Розроблено автором самостійно за даними офіційного сайту міністерства фінансів України / Електрон. ресурс . – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

Таблиця 2. Видатки з державного та місцевих бюджетів

Видатки з державного бюджету	Видатки з місцевих бюджетів
1) державне управління; 2) судову владу; 3) міжнародну діяльність; 4) фундаментальні та прикладні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу державного значення, міжнародні наукові та інформаційні зв'язки державного значення; 5) національну оборону (крім заходів та робіт з мобілізаційної підготовки місцевого значення); 6) правоохоронну діяльність, забезпечення безпеки держави та цивільний захист населення і територій; 7) освіту; 8) охорону здоров'я; 9) соціальний захист та соціальне забезпечення; 10) культуру і мистецтво; 11) державні програми підтримки телебачення, радіомовлення, преси, книговидавання, інформаційних агентств; 12) фізичну культуру і спорт; 13) державні програми підтримки регіонального розвитку та пріоритетних галузей економіки; 14) програми реставрації пам'яток архітектури, спорудження (створення) пам'ятників і монументів державного значення; 15) державні програми розвитку транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та інформатики; 16) державні інвестиційні програми (проекти); 17) державні програми з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха; 18) створення та поповнення державних запасів і резервів; 19) обслуговування державного боргу; 20) проведення виборів у випадках, передбачених законом, та всеукраїнських референдумів; 21) інші програми, які мають виключно державне значення	1) державне управління; 2) органи місцевого самоврядування сіл, селищ, міст районного значення; 3) охорону здоров'я; 4) освіту; 5) соціальний захист та соціальне забезпечення; 6) сільські, селищні та міські палаци і будинки культури, клуби, центри дозвілля, інші клубні заклади та бібліотеки. 7) культуру і мистецтво; 8) фізичну культуру і спорт. 9) місцеву пожежну охорону; 10) відшкодування різниці між розміром ціни (тарифу) на житлово-комунальні послуги, що затверджувалися або погоджувалися рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування, та розміром економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання); 11) місцеві програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів; 14) програми підтримки кінематографії та засобів масової інформації місцевого значення; 15) типове проектування, реставрацію та охорону пам'яток архітектури місцевого значення; 16) транспорт, дорожнє господарство; 17) заходи з організації рятування на водах; 18) обслуговування місцевого боргу; 19) програми природоохоронних заходів місцевого значення; 20) управління комунальним майном; 21) регулювання земельних відносин; 22) заходи у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в межах повноважень, встановлених законом; 23) заходи та роботи з мобілізаційної підготовки місцевого значення; 24) проведення місцевих виборів у випадках, передбачених законом, та республіканських Автономної Республіки Крим і місцевих референдумів; 25) членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань; 26) підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад; 27) інші програми, пов'язані з виконанням власних повноважень, затверджені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою згідно із законом

З огляду на зазначене для розуміння стану витрат з бюджету проаналізуємо динаміку витратів зведеного бюджету за 2010–2012 роки, наведену в табл. 3.

Як бачимо з табл. 3, загальні видатки бюджету в 2011 році зросли на 10% у порівнянні з попереднім роком, у 2012 році – на 19%. Аналізуючи структуру витратів, бачимо, що видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення займають близько 20% загальних витратів. Динаміка частки по роках становить: у 2010 році – 22%, у 2011 році – 19%, у 2012 році – 18%. Що ж до витратів на соціальну та економічну діяльність, то за три останні роки значних змін обсягів не спостерігаємо. Частка витратів на економічну діяльність у загальних видатках становить 12%, на соціальну – 13%. А от щодо міжбюджетних трансфертів, то бачимо певне зростання, частка таких витратів у загальному обсязі витратів у 2010 році становила 26%, у 2011 році – 28%, у 2012 році – 31%.

У сучасних економічних умовах необхідно досягти балансу між соціальною направленістю бюджету та розвитком

економіки. З одного боку, держава повинна забезпечити своїх громадян належними соціальними виплатами для поліпшення життєвого рівня та забезпечити низький рівень безробіття. А з іншого – оновлювати вартість основних фондів, зношеність яких по країні вже перевищує 70%. Несвоєчасне відновлення вартості основних фондів на перший погляд не спричинить значних проблем ні в економіці, ні, зокрема, для населення. Однак якщо обсяги інвестицій будуть тривалий час нижчими за суму зносу основних фондів, тобто відбуватиметься звужене відтворення основних фондів, це стане серйозною загрозою національній безпеці країни.

Бюджетні видатки стимулюють сукупне споживання та покращення добробуту населення, що сприяє економічному пожвавленню. Однак для їх здійснення необхідні фінансові ресурси, які здебільшого вилучаються з реальної економіки у вигляді податків та інших фіскальних платежів. Оскільки бюджет держави є вагомим важелем впливу на соціальний та економічний розвиток країни, держава повинна провести

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Таблиця 3. Структура видатків зведеного бюджету за 2010–2012 роки, млн. грн.

Показники	Роки	2010			2011			2012		
		загальн. фонд	спец-фонд	всього	загальн. фонд	спец-фонд	всього	загальн. фонд	спец-фонд	всього
Видатки, у т.ч.:		238314,9	65273,8	303588,7	287286,7	46172,8	333459,5	343590,8	52071,0	395661,8
Загальнодержавні функції		15882,9	3272,4	19155,3	15525,1	1337,1	16862,2	42450,1*	1540,9*	43991,0*
Обслуговування держборгу		14916,1	622,9	15539	23134,4	0	23134,4			
Оборона		9265,1	2082,1	11347,1	11861,9	1379,2	13241,1	13290,5	1194,9	14485,4
Громадський порядок, безпека та судова влада		23977,2	4593,5	28570,7	28357,8	4057,5	32415,3	31610,4	4858,0	36488,4
Економічна діяльність, всього		5875,4	26731,1	32606,4	27240,6	17531	44771,6	33450,9	15945,1	49396,0
Соціальна сфера, всього		31535,1	14334,2	45869,3	31956,3	12663,4	44619,7	36988,8	14618,3	51607,1
Соціальний захист та соціальне забезпечення, всього		64488,0	4823,3	69311,3	59466,8	4073,5	63540,3	71174,7	4079,6	75253,9
Між бюджетні трансферти		72375,1	5391,1	77766,2	89743,8	5131,2	94875	114625,4	9834,2	124459,6

* Дані наведені за 2012 рік були об'єднані по статтях.

Розроблено автором самостійно за даними офіційного сайту Міністерства фінансів України / Електрон. ресурс . – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

заходи для забезпечення достатнього наповнення державного бюджету, ефективного використання витратної частини, тобто збалансування витрат на соціальні потреби та витрат на інвестиційні потреби.

Зважаючи на обмеженість державних коштів, виникає потреба у визначенні пріоритетних напрямів реалізації інвестиційного потенціалу бюджету, а також підвищенні ефективності його використання. Перед державним бюджетом постійно постає складне завдання вибору напрямів фінансування, які б сприяли досягненню цілей бюджетної політики в цілому та окремих сегментів.

Ефективне використання бюджетних коштів є основним завданням планування видатків бюджету. Бюджетна політика видатків формується Кабінетом Міністрів України та затверджується Верховною Радою України і відображає цілі соціально-економічного розвитку всієї країни. Загальна державна політика видатків формується на підставі прийняття пріоритетних напрямів з урахуванням цілей і можливостей державного бюджету.

Реалізація інвестиційного потенціалу бюджетів дає змогу здійснити корекцію галузевої і територіальної структури основних фондів народногосподарського комплексу. Обсяг бюджетних інвестицій не повинен бути меншим, ніж сума зменшення вартості основних фондів, в іншому випадку буде відбуватися процес звуженого відтворення, що є явищем негативним.

Оскільки сума капітальних благ в економіці відображається основним капіталом, який повністю бере участь у виробництві життєвих благ, варто дослідити міру забезпеченості його інвестиційними ресурсами з різних джерел фінансування. Це дасть змогу оцінити реалізацію інвестиційного потенціалу бюджету в Україні, що можна зробити, проаналізувавши обсяг бюджетних коштів у забезпеченні інвестиційних процесів у вітчизняній економіці. Динаміка частки бюджетних інвестицій в основний капітал з різних джерел за 2008–2011 роки зображена в табл. 4.

Аналізуючи дані табл. 4 про динаміку обсягу бюджетних коштів, які спрямовуються на інвестиції, бачимо, що, незважаючи на збільшення обсягу інвестицій в основний капітал у 2011 році на 39% по відношенню до 2009 та 2010 років, відбулося його зменшення на 10% по відношенню до 2008 року. Частка бюджетних інвестиційних коштів у загальному обсязі інвестицій в основний капітал у 2011 році становила 7%, у 2010 році була найменшою за останні чотири роки, всього 1%, у 2009 році – 4% та в 2008 році – 5%. Тож переважна частка інвестицій здійснюється за рахунок власних коштів підприємств та організацій, а також фізичних осіб. Низька частка бюджетних інвестицій у загальному обсязі інвестицій не дає можливості державі відігравати активну роль у реалізації стратегічних завдань розвитку.

Збільшення обсягів видатків бюджетів безпосередньо на інвестиційні цілі протягом останніх трьох років було зумо-

Таблиця 4. Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування, млн. грн.

Показники	Роки			
	2008	2009	2010	2011
Номинальний ВВП	948 056	913 345	1 082 569	1 316 600
Усього інвестицій в основний капітал	233 081	151 777	150 667	209 130
Інвестиції в основний капітал за рахунок коштів державного бюджету	11 576	6 687	9 49	15 599
Інвестиції в основний капітал за рахунок коштів місцевих бюджетів	9 918	4 161	4 357	6 111
Інвестиції в основний капітал за рахунок коштів іноземних інвесторів	7 591	6 859	3 429	6 544
Інвестиції в основний капітал за рахунок власних коштів підприємств і організацій	132 138	96 019	83 997	112 989
Інвестиції в основний капітал за рахунок коштів населення	21 084	10 294	20 829	19 573
Інші джерела фінансування	10 323	6 176	7 965	10 878

Розроблено автором самостійно за даними офіційного сайту Державного комітету статистики України / Електрон. ресурс . – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

влено стабілізацією державних фінансів, зростанням загальних розмірів бюджетів, підвищеною потребою в капітальних видатках унаслідок низького рівня реалізації інвестиційних проектів у попередні роки. Однак сам факт збільшення капітальних видатків бюджетів не може свідчити про їхню достатність для забезпечення інвестиційних потреб галузей економіки.

Висновки

Інвестиційний потенціал держави має спрямовуватися не тільки в ті сфери економіки, які мають нагальну потребу в цьому і приносять здебільшого соціальний ефект, а й в галузі, які є перспективними для досягнення економічного ефекту і можуть бути інвестиційно привабливими для приватних інвесторів. На сьогодні пріоритетом держави щодо інвестицій є галузі стратегічного значення, які забезпечують економічну безпеку країни або ті, які є збитковими і тому не привабливі для приватних інвесторів, наприклад ракетно-космічні розробки, військово-промисловий комплекс, літакобудування, паливно-енергетичний комплекс, сільське господарство, вугільна промисловість, оскільки вони без державного фінансового втручання поки що не в змозі розвиватися.

Тож, можемо дійти висновку, що якщо інвестиційний потенціал державного і місцевих бюджетів спрямовувати у сфери діяльності з прогнозованими позитивними зовнішніми ефектами (наука, освіта, охорона здоров'я), а також в інфраструктуру, розвиток якої сприятиме підвищенню активності приватних та іноземних інвесторів, це сприятиме рівномірному економічному розвитку регіонів країни.

Список використаних джерел

1. Воробйов Ю.М., Когут І.А. Формування фінансової стійкості місцевих бюджетів в умовах підвищення самостійності регіонів: Монографія / Ю.М. Воробйов, І.А. Когут. – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2012. – 249 с. – С. 47.
2. Кириленко О.П., Малиняк Б.С. Теорія і практика бюджетних інвестицій: Монографія / О.П. Кириленко, Б.С. Малиняк. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 288 с. – С. 55–56.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. «Про інвестиційну діяльність»: Закон України від 18.09.91 №1560-XII / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>